

استراتژیهای مدیریت بحران پدافند غیر عامل فرسوده شهری تهران استراتژی های مدیریت بحران پدافند غیر عامل فرسوده شهری تهران (منطقه ۱۲)

علی علوی پور^۱

ALI.alavipour@yahoo.com

خلاصه

فرسودگی واقعی است که بیشتر شهرها از جمله تهران، تحت تاثیر آن قرار گرفته اند. امروزه با توجه به مشکلات بافت های فرسوده احتمال به وقوع پیوستن زلزله در تهران، یکی از ضروری ترین اقدامات شهری تدوین استراتژیهای مدیریت بحران پدافند غیر عامل می باشد از این رو این تحقیق با هدف شناخت بافت فرسوده شهری (منطقه ۱۲ تهران) به منظور تدوین استراتژیهای مناسب به منظور کاهش خسارات جانی و مالی در هنگام بروز زلزله و استفاده بهینه از فرصت ها در بافت های فرسوده در تهران اجرا شده است که در جامعه آماری کارشناسان با روش توصیفی پیمایشی که با ابزار پرسشنامه که روایی آن توسط متخصصان و کارشناسان تایید و پایایی آن با روش آلفای کرونباخ برابر ۰/۹۱ بوده است اجرا گردید که نتایج بدست آمده حاکی از آن است که نقاط ضعف و تهدیدهای منطقه بسیار بیشتر از نقاط قوت و فرصت ها هستند و از جمله مهم ترین راهبردها می توان به تامین و توسعه فضاهای خدماتی، تفریحی، ورزشی، درمانی و جهانگردی در بافت، تقویت بافتهای تاریخی، بازسازی بافت های مهم محله ای و شهری، اصلاح و تعریض معابر باریک، ارائه تسهیلات مالی به ساکنان در امر ساماندهی واحدهای مسکونی در زمینه بهسازی و نوسازی اشاره نمود.

کلمات کلیدی: تهران، بافت فرسوده، مدیریت بحران، زلزله، استراتژی

۱. مقدمه

بسیاری از شهرها بر اساس نوع ساختار به شهرهای مدرن، تاریخی، توریستی، صنعتی و غیره معروف می شوند که این مشخصه شهر نوعی ویژگی به شهر می دهد و مدیران شهری متناسب با اقلیم، شرایط و سیاست های موجود، ساختار شهر را تشکیل می دهند. شهر تهران نیز از این امر مستثنی نیست و ساختار آن باید متناسب با شرایط، اقلیم و ویژگی های بارز این شهر باشد. محله ها، پارک ها و بازارهای شهری باید با ساختار این شهر هماهنگ باشد. از طرفی در هسته مرکزی شهر بناهای تاریخی با قدمت بالا وجود دارد که دارای ارزش تاریخی و فرهنگی خاصی هستند. این بافت ها از یک سو از طیف گسترده ای از مشکلات کالبدی، عملکردی، ترافیکی و زیست محیطی رنج می برند و برای کل گستره شهر یک تهدید جدی به شمار می آیند و از سوی دیگر مهم ترین پتانسیل شهرها برای استفاده از زمین جهت اسکان جمعیت، تامین فضاهای باز و خدماتی و نیز بهبود محیط زیست محسوب می شوند بنابراین نمی توان به تمامی بافت های فرسوده به یک چشم نگاه کرد بلکه می بایست بافت های فرسوده را از ابعاد مختلف مورد بررسی قرار داده و متناسب با شرایط آن و فرصت های که از منظر شهرسازی و تهدیداتی که از نظر مدیریت بحران با آن مواجه است راهکار قابل قبولی ارائه نمود. امروزه مدیران شهری چه کلان شهرها و چه شهرهای بزرگ و کوچک درگیر مسئله مهم و حیاتی بافت های فرسوده شهری می باشند که در جای خود موانع و مشکلاتی را فرا راه مسئولین و مدیران پدیدار ساخته است. یکی از مهم ترین معضلات شهرها بافت ناکارآمد و فرسوده شهری است. بافت فرسوده اگر نوسازی شود می تواند یک فرصت باشد. در تهران دو نوع بافت فرسوده و بافت جدید داریم که به علت عدم ساخت و ساز اصولی و قانونی، در هنگام بروز یک زلزله مرگبار در معرض تخریب خواهد بود. از مهم ترین مسائلی که در شهرهای ایران در گذشته مورد بی توجهی قرار گرفته نوسازی و بهسازی بافت فرسوده شهری است. مشکلات عدیده ای که فرسودگی بافت در ابعاد مختلف برای مدیریت شهری و مسئولان پیش آورده، ابتدا از نظر فرسودگی کالبدی و نارسایی ابتدایی ترین زیرساخت های شهری ناشی می شود و همچنین نبود نظارت کافی و فقدان ضوابط و مقررات و شیوه های ناکارآمد رایج در امر ساخت و ساز و فقدان مدیریت یکپارچه ای کارآمد و با ثبات شهری به خصوص در امر نوسازی و عدم عنایت ویژه به موضوع نوسازی بافت های فرسوده در طرح کلان شهری از جمله طرح جامع تهران و فقدان ساز و کارهای مشارکتی در سیاست گذاری ها، برنامه ریزی، طرح و اجرای پروژه های مختلف در جهت نوسازی محلات شهری و عدم استفاده از مصالح مرغوب در ساخت مسکن و ... سبب افزایش این گونه مشکلات شده است که در پی آن جابجایی جمعیت مهاجر و ناهمگن و به طور کلی جایگزین شدن اقشار نازل اجتماعی در این محله ها که گسترش ناهنجاری های

^۱ دانشجوی دکتری دانشگاه شاخص پژوه اصفهان.